

Károssy Ágnes
Szárítva is díszít

A követelménymodul megnevezése:
Szabadföldi dísznövénytermesztés

A követelménymodul száma: 2223-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-019-30

EGYNYÁRI SZÁRAZVIRÁGOK TERMESZTÉSE

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Az ember régi vágya megőrizni a múlandó, virágok szépségét, az elmúló nyár színeit, a természetet bevinni otthonainkba, hogy télen is díszként szolgálja az életteret virágokkal. Számtalan szebbnél szebb növény termesztethető nálunk, amelyek alkalmasak szárításra.

Ismerjük meg azokat a növényeket, melyek alkalmasak szárításra!

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

1. Szárazvirágok jelentősége:

Már az ókorban alkalmazták a növényeket, növényi részeket szárítva díszítésként, később, a XVIII. Századtól már elterjedt volt ez a tartósítási, díszítési mód. Azokon a helyeken, ahol kevés a természetes fény, és az élő növények nem képesek díszíteni, a szárított virágból készített dekoráció tartós díszítéssel szolgálhat.

Hazánk fontos exportcikke a szárazvirág. 30–40 ha-on termesztünk szárazvirágot, 50 %-a export. Magyarország klimatikus viszonyai megfelelnek a legtöbb szárazvirág termesztésének. A szárazvirágok termesztése, szedése igen kézimunka igényes tevékenység, jellemzően nagy hagyománnyal bíró családi gazdaságokban folyik.

Az itthon termesztett szárazvirágok választéka jelentősen bővült egzotikus növények, termések, kagylók, gyümölcsök, fűszerek forgalmazásával, illatos pot-pourikéni is. Kis területen nagy érték állítható elő. Nemcsak szárazvirágokat, terméseket, növényi részeket árusítanak, hanem már kész dekorációkat, díszeket is. A növényeket, növényi részeket természetes színükben valamint különböző színűre festve, fehérítve is megtaláljuk a piacon.

A szárazvirágot termesztik és gyűjtik. A növények gyűjtése előtt feltétlenül tájékozódjunk, mely növények védettek, melyek gyűjtése tilos. Ha nem védett a növény, amelyet gyűjtünk, akkor is fontos betartani a környezetvédelmi előírásokat.

2. Szárazvirágok, kompozíciók felhasználási területei:

A száraz virágokat, az ezekből készített kompozíciókat általában tartós díszítésként irodák, szállodák, éttermek, hivatalok, üzletek dekorálásaként láthatjuk. Alkalmasak kisebb asztal vagy falidíszként, de nagyobb térbeli alkotások is készíthetők belőlük. Hosszabb ideig alkalmasak a dekorálásra, természetes fény hiányában is díszítenek. Hazánkban az esküvői dekorációnál valamint a kegyeleti kötészetben nem jelentős a felhasználásuk. Lakások, otthonok díszítésére gyakran árulnak előre elkészített alkotásokat, valamint ajándéktárgyként, ajándékok csomagolásakor dekorációként elterjedtek.

Az elkészített kompozíciók lehetnek kosárdíszek, csokrok, koszorúk, kis fácskák, kúpok, gömbök.

1. ábra szárazvirágból készült dekoráció¹

Szárazvirágok: a szárazvirágok gyűjtött és természetett növények, növényi részek különböző eljárásokkal tartósított formái, melyet választéka a legkülönbözőbb anyagokkal egészülhet ki: egzotikus növények, termékek, kagylók, gyümölcsök, fűszerek forgalmazásával, illatos pot-pourikéni is. Azokon a helyeken, ahol kevés a természetes fény, és az élő növények nem képesek díszíteni, a szárított virágból készített dekoráció tartós díszítéssel szolgálhat: hivatalok, irodák, szállodák, éttermek, lakások. Alapanyagokat és kész dekorációkat egyaránt értékesítenek.

¹

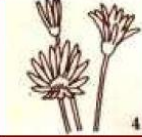

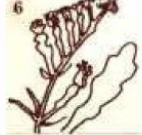

Forrás: http://www.google.hu/imgres?imgurl=http://www.viragszolgalat.hu/files/elo_szaraz_dekorhoz/szarazvirag%2520dekoracio2010-08-16

3. Növények szárítása:

Nem minden növény alkalmas szárításra. Azok a virágok használhatók szárazvirágnak, amelyek szárítás közben nem veszítik színüket, alakjukat. A klasszikus szárazvirágok (pl. Limonium, Helichrysum) eleve kevés vizet tartalmaznak. Fejjel lefelé csokrokba kötve, száraz, meleg, de közvetlen napsütésnek nem kitett helyen felakasztva szépen kiszáradnak. Gumival érdemes a csokrokat összefogni, mert száradás közben a száruk elvékonyodnak, nem hullik szét a csokor. Az erős virágszárral rendelkező növényeket vázába állítva is meg lehet szárítani, így jobban megőrzik természetes formájukat. A már kiszáradt növényeket kartondobozban tárolják, így nem porosodnak. Termések maguktól száradnak. Lombos ágak, bogyók, magas víztartalmú növények száradáskor összeesnek, fakulnak.

Egyes szárításra alkalmas természetett és gyűjthető növények szedési ideje, szedésre alkalmas állapot:

MUNKKANYAG

<i>Név</i>	<i>Lelőhely</i>	<i>Gyűjtési idő</i>	<i>Állapot</i>	<i>Ábra</i>
Szalmarózsa (<i>Helichrysum bracteatum</i>)	állandó helyre is vethető egynyári kerti virág (sokszínű)	július- októberben	teljes kinyílás előtt	
Gombvirág (<i>Gomphrena</i> fajok)	palántázandó egynyári kerti virág (fehér, lila, narancs)	július - szeptember	nyíltan	
Papírvirág (<i>Ammobium alatum</i>)	palántázandó egynyári kerti virág (sárga)	július- szeptemberben	fészekvirágok nyílása előtt	
Vasvirág (<i>Xeranthemum annuum</i>)	állandó helyre vethető egynyári kerti virág (lilás rózsaszínű)	július- szeptemberben	nyíltan	
Napsugárka (<i>Helipterum roseum</i>)	állandó helyre vethető egynyári kerti virág (rózsaszín)	júniustól	nyíltan	
Kerti sóvirág (<i>Limonium</i> fajok)	palántázandó egynyári kerti virágok (fehér, r. szín, sárga)	június- októberben	nyíltan	
Nagy rezgőfű (<i>Briza maxima</i>)	palántázandó egynyári kerti növény (sárgás kalász)	május- júniusban	száradás kezdetén	
Holdviola, Judáspénz (<i>Lunaria rediviva, L. annua</i>)	kertekben is megtalálható szurdok-, bükkerdei vad növény (virágok nyomán fehér, hártyás termések)	június- júliusban	száradás kezdetén, külső hártyákat le kell fejteni	
Vadárpa, -búza (<i>Hordeum vulgare</i>)(<i>Triticum vulgare</i>)	vetésekben elvadulva (jellegzetes kalászos terméscsoportja, sárgás)	július- augusztusban	beérés elején	
Pipacsok, mákok (<i>papaver</i> fajok)	kertekben, egynyári és évelő, vetésekben, árokpartokon egyéves gyomok (elszáradva barnásra színeződve toktermés)	júliusban	elszáradva	

2. ábra²² Forrás: <http://www.kreativ-kerimunka.com> (2010-07-31)

Levegőn szárítás:

Az egyik legegyszerűbb és leginkább elterjedt szárítási mód. A virágszáron az alsó leveleket eltávolítjuk, csokrosan vagy a nagyokat szálanként felakasztva száraz, meleg, sötét helyen szárítjuk. A levegő mozgása és a magasabb hőmérséklet kedvez a száradásnak. A fűféléket vázába állítva szárítjuk. Megfelelő kiszáradáshoz több hét szükséges.

Melegen szárítás:

A termések, növények, növényi részek így tartják meg leginkább színüket, alakjukat. Zárt kamrában meleg levegő befúvásával történő szárítás során 1–2 nap alatt elérhető a kívánt eredmény.

Szárítószerek használatával:

Homok, borax, szilikagél gyorsan vonja ki a nagy nedvességtartalmú növényekből, növényi részekből a vizet.

Szilikagél–granulátum használata:

A szilikagélt számos helyen alkalmazzák, hogy megvédjék pl. a műszaki berendezéseket a párától, nedvesedéstől. Az ilyen berendezések csomagolásában kis zaszóba csomagolva már találkozhatunk ezzel az anyaggal. A szilikagél saját súlya 40 százalékának megfelelő vizet képes megkötni. Kiszáradt állapotban kék, szárazon rózsaszínes. Többször felhasználható. Használata: egy edénybe kb. 2 cm vastagon terítsük a granulátumot, ráhelyezzük a virágokat egymástól kis távolságra, majd takarjuk őket újra 2 cm vastagon. Az edényt légmentesen lezárjuk, száraz helyen 1–2 hétig szikkadni hagyjuk. Ha kiszáradt, óvatosan lerázzuk a granulátumot a növényekről. Az így szárított növények őrzik meg leginkább színüket és alakjukat.

Homokon is ilyen módon száríthatjuk a virágokat. Félig megtöltött ládába behelyezzük a szárítandó növényeket, 2–4 mm vastagságban homokkal takarjuk. A virágok így pár nap alatt kiszáradnak. Ma már ritkán használjuk ezt a szárítási módot.

Glicerines tartósítás:

A glicerín a növény sejtjeibe jutva a benne lévő folyadékot helyettesíti. A növény így tartósítva rugalmas marad, a színe is megváltozik. Vastagabb levelű növények tartósíthatók ezzel a módszerrel. A gél újra felhasználható, ha a vízzel átitatott anyagot 130 °C-ra sütőbe tesszük és kiszáratjuk. Száradási idő kb. fél óra.

Szárítás után a növények fehéríthetők, festhetők.

Színezés:

A már megszáradt növényeke, növényi részeket aeroszolos festékkel színezhethetjük. Sokféle színű festék kapható, de hátránya, hogy az így festett növények természetellenes hatást keltenek. Másik módszer a festékoldat készítése, majd ebbe az oldatba mártogatjuk a már kiszáradt növényeket. Használhatunk szintelen lakkokat is.

Fehérités:

A növények fehéritésére már területeken használt fehéritőszereket alkalmazunk. Hypo, nátrium-peroxid, klórmész. Erősen maró hatásúak, használatuk körültekintést, védőeszközök használatát igényli.

Száritási, tartósítási módok: levegőn szárítás, szárítás szárító szerekkel, tartósítás glicerinnel. Szárítás után a növények fehérethetők, festhetők.

4. Szaporításuk:

A szárazkötészetben felhasználható egynyári dísznövényeket magvetéssel szaporítjuk. Általában vagy áprilisban fólia alá vetjük a magokat és a palántákat ültetjük ki, vagy a szaporítás állandó helyre vetéssel történik.

Áprilisi magvetés fűtetlen fólia alá:

Állandó helyre vetés:

A szabadföldi hidegágyi magvetéshez fontos a megfelelően előkészített talaj. Elvárás: kórokozótól, kártevőktől, gyomoktól mentes, morzsalékos szerkezetű, ülepedett, tápanyagban gazdag talaj. A talajelőkészítés gyommentesítésből (1-2 vegyszeres permetezés) és talajforgatásból áll. Nagy területen gépi forgatás után boronával vagy simítóval elmunkáljuk a talajfelszínt és ülepedni hagyjuk. A szabadföldi magvetés kicsit vastagabban takarjuk, mint amikor természetöberendezésben végezzük a magvetést. A takaró föld felé árnyékolás céljára nád vagy gyékénytakarást, fekete fóliás takarást teszünk. Az árnyékoló megakadályozza a magvetés kiszáradását. A csírák megjelenésével az árnyékolót el kell távolítani. Ha a növények sűrűn kelnek, szükséges ritkítani.

Szaporításuk: szaporításuk magvetéssel történik, vagy áprilisban fólia alá vetjük a magokat és a palántákat ültetjük ki, vagy a szaporítás állandó helyre vetéssel történik.

5. Legjelentősebb, nagy mennyiségben termesztett száraz virágként felhasználható egynyári dísznövények:

- *Ammobium alatum* (papírvirág)
- *Briza maxima* (nagy rezgőfű)
- *Celosia argentea var. cristata* (tarajos kakastaréj)
- *Celosia argentea var. plumosa* (tollas kakastaréj)
- *Gomphrena globosa* (kerti golyófüzény, bíborka, lila gombvirág)
- *Gomphrena haageana* (bíborka)

- *Helichrysum bracteatum* (szalmarózsa, kerti szalmavirág)
- *Helipterum roseum* (napsugárka, rózsagyopár)
- *Lagurus ovatus* (tollkalász)
- *Limonium bonduellii*
- *Limonium sinuatum*
- *Limonium suworowii* (egynyári sóvirág)
- *Lonas annua*
- *Lunaria annua* (kerti holdviola)
- *Moluccella laevis* (csészetölcsér)
- *Nigella damascena* (borzaskata)
- *Xeranthemum annuum* (ékes vasvirág)

6. Részletes ismertetés:

Ammobium alatum (papírvirág)

Származása: Ausztria

Leírása: 50–60 cm magas, elágazó virágszárú. Levelek ép szélűek, szórt állásúak. 1,5 cm átmérőjű virágait a hajtások végein hozza. Virágzata fészkes. Virágszíne sárga. Júliustól szeptemberig virágzik.

Igéneyei: meleg és napfénykedvelő. Laza, homokos vagy középkötött talajon termeszthető.

3. ábra. *Ammobium alatum* (papírvirág)³

³ Forrás: : <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/d/d1/Ammobium-alatum-with-skipper.jpg>2010-08-16

Szaporítása: április elején, langyoságyba vetjük a magokat. A palántákat május második felében ültetjük ki állandó helyre, 25 x 20 cm távolságra.

Szedése: a körvirágok kinyílása előtt kell leszedni a virágokat. Egy töről 5–6 virág szedhető. Csomókba kötve szárítják. Festhető.

Briza maxima (nagy rezgőfű)

Származása: mediterrán.

Leírása: 40–50 cm magasra növekvő, levelei hosszúak, keskenyek, szára felálló. Vékony száron 5 előbb zöld, majd sárgás, barnás kalászt hoz. Május–júniusban virágzik.

Igényei:

Szaporítása: márciusi növényházi magvetéssel szaporítjuk, vagy április végén állandó helyre vetjük. Ültetési távolság: 25 cm.

Szedése: a száradás kezdetén kell szedni.

Felhasználása: szárítva és frissen is csokorlazítóként kiváló.

Celosia argentea var. cristata (taréjos virágzatú kakastaréj)

Származása: Afrika

Leírása: szára felálló, a hajtás csúcson hozza virágzatát. Virágtengely elszalagosodott. Virágzás: júniustól szeptemberig.

Virágszín: sárga, vörös, fehér. Karógyökerű növény.

Igényei: fagyérzékeny növény. Meleg- és napfényigényes. A szárazságot tűri.

Szaporítása: magvetéssel szaporító, februárban. A csírázáshoz szükséges hőmérséklet: 18–20 °C, ezen a hőmérsékleten 2 hét alatt csírázik. Palántaneveléshez szükséges idő: 3–4 hónap.

Károsítók: levéltetvek, fuzárium.

Fajták: 'Jewel Box'

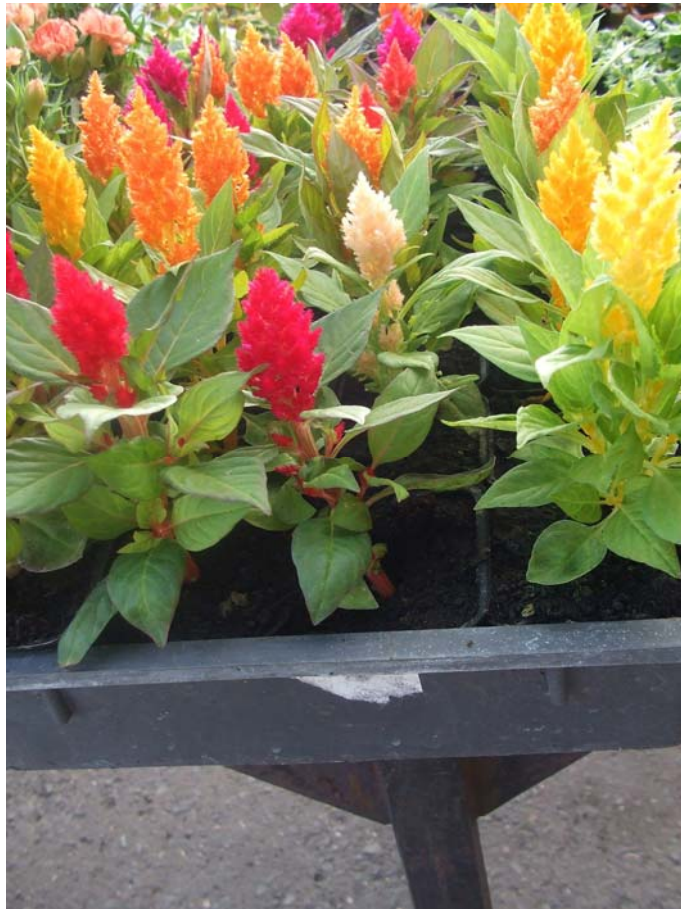
Szedése: teljes nyílásban kell szedni, virága magas nedvességtartalmú, forró levegőn érdemes szárítani, hogy megakadályozzuk a virágok berohadását.

Felhasználása: alacsonyabb fajtákat virágágyi kiültetésre használják, a magasabb fajták vágásra, száraz virágnak alkalmas.

Celosia argentea var. plumosa (tollas virágzatú kakastaréj)

Származása: Kelet-India

Leírása: virágzata 10–15 cm-es dús, ecetszerű bugavirágzat. Karógyökerű. Virágszíne piros, sárga. Felálló a szára, magassága fajtától függően: 30–100 cm. Egyes fajták levele bordó. Júliustól szeptemberig virágzik.

4. ábra. *Calosia argentea* var. *plumosa* (tollas virágzatú kakastaréj)

Igényei: fagyérzékeny. Kötött talajt nem kedveli. Napfény és melegigényes növény.

Szaporítása: februári magvetéssel. A csírázáshoz optimális hőmérséklet: 18–20 °C. A csírázási idő 2 hét, palántanevelés időtartama 3–4 hónap. Korán, fiatal korban kell tűzdelni karógyökere miatt.

Károsítók: levéltetvek, fuzárium.

Fajták: magyar fajták: 'Erdőtűz' 'Bikavér', 'Tokaj', 'Aranybika', mélybíbor színű, magyar fajta a 'Flamingo Feather'.

Felhasználása: virágágyai kiültetés, vágott virág, száraz virág.

Gomphrena globosa (kerti golyófüzény, bíborka, lila gombvirág)

Származása: Délkelet- Ázsia

Leírása: 50–60 cm magas növény. Levelei oválisak. Hajtásai elágazóak. Virágzata végálló, gömb alakú, 1–2 cm átmérőjű. Virágszíne fehér, rózsaszín vagy lila. Virágzási idő: júliustól szeptemberig.

Igényei: napfényigényes, melegkedvelő, szárazságtűrő növény. Kötöttebb talajt kedvel. Fagyérzékeny.

Szaporítása: április eleji fólia alatti magvetéssel szaporítjuk. Magja 20–24 °C-on 1–2 hét alatt csírázik. 3–4 hónap alatt kapunk virágzóképes palántát. Kiültetés: tavaszi fagyok után májusban 25 x 25 cm távolságra.

Szedése: teljes nyílásban szedjük, gyökerestől. Szedése júliustól októberig tart. A szárat lelevelizzük.

Felhasználása: egyik legkedveltebb szárazkötészeti anyag volt korábban, ma már nem annyira jelentős. Kisebb száraz csokrok, koszorúk, fali díszek készítéséhez, római vagy görög koszorúk letűzéséhez használják.

Gomphrena haageana (bíborka)

Leírása: magasabb növekedésű mint az előbbi faj. Hajtásai sűrűn bokrosodók. Virágszíne narancspiros. Virágait augusztusban hozza.

Igényei: nagyon fényigényes növény.

Szaporítása: április elején fólia alá vetjük. Vethető szabadföldbe is, ennek ideje szeptember. Szeptemberi vetésnél az áttelelése nem biztonságos. Május közepe után ültetjük ki szabadföldbe a palántákat 20–30 cm sortávolságra.

Felhasználása: szárazkötészeti felhasználása mellett virágágyi növényként is alkalmazható. Kiültetéskor tőtáv: 20 cm.

Helichrysum bracteatum (szalmarózsa, kerti szalmavirág)

Származása: Ausztrália, Dél-Ázsia.

Leírása: 60–80/100 cm magas növény. Levelei szőrösek. Szára elágazó. A virágzata fészekvirágzat, színes, szalmaszerű. A valódi virágok a fészek közepén vannak, a virágzat díszét a színes murvalevelek adják. Virágszínek: rózsaszíntől a vörösig, halványsárga, narancs, barnás, fehér. Virágzási idő júliustól októberig.

Igényei: melegigényes, napfénykedvelő. Fagyra kevésbé érzékeny, jó vízáteresztő, laza, tápdús homokos talajokat kedveli.

Szaporítása: április elején vetik fólia alá vagy szabadföldbe. A palántanevelés ideje 3–4 hónap. Csírázáshoz szükséges hőmérséklet 16–18 °C, 7–10 nap alatt csírázik. Május második felében ültetjük ki. Kiültetéskor sor és tőtáv: 30 x 25 cm. Április elején szabadágyba is vethető.

5. ábra. *Helichrysum bracteatum* (szalmarózsa)

Károsítók: verticilliumos hervadás.

Fajták: színkeverékeket vagy egyszínű fajtákat hoznak forgalomba. Egyszínűek: 'Terracotta', 'White', 'Rose'. Fajtasorozat: 'Monstorum' 'Nevada'. Apró virágú, törpe fajtákat virágágyi kiültetésre használják.

Szedés: szárával együtt szárítják, vagy csak a virágfejeket tálcán. Ha szárával együtt kötegelve szárítjuk, a leveleket le kell szedni. A virágokat a nyílás kezdetén szedjük, amikor a virágzat szélén 2–3 sorban a szirmok már kihajlottak.

Felhasználása: száraz virágként alkalmazzák. A virágfejeket görög koszorúk letűzésére használják. Félig nyílt állapotban szedik. Az alacsony fajták virágágyi kiültetésre alkalmasak.

Helipterum roseum (napsugárka, rózsagyopár)

Származása: Dél-Afrika

Leírása: bokros növekedésű, 30–60 cm magas növény. Kögvirágai sárgák vagy barnák. A sugárvirágok fehérek, rózsaszínek. Virágzási idő: júliustól szeptemberig.

Igényei: száraz időben öntözést kíván.

Szaporítása: alacsony hőmérsékleten csírázik, csírázáshoz szükséges hőmérséklet: 10–12 °C. Csírázási idő: 15–18 nap. Március végén, április elején vetjük szabadágyba.

Szedése: szedése július–augusztusban. Teljes nyílás előtt szedjük, alsó leveleket le kell szedni, szárával együtt, fejjel lefelé szárítjuk.

Felhasználása: szárazkötészet.

Lagurus ovatus (tollkalász)

Származása: Földközi–tenger vidéke.

Leírása: Fűféle. 20–40 cm magas. Májustól szeptemberig virágzik. Levelei laposak, zöldek. Krémszínű, hosszúkás, tojás alakú virágzatait vékony szárazon hozza. A virágzatok erősen gyapjasak.

Szaporítása: magvetéssel szaporítjuk ősszel vagy tavasszal fólia alá. Őszi vetéskor világos helyen kell teletetni, tavasszal tűzdelni. A palántákat április közepétől lehet kiültetni. Tenyészterület: 20 x 25 cm.

Igényei: napfényigényes, jó vízáteresztő talajt kedvel.

Szedése: a kalászok teljes kifejlődésekor kell szedni, amikor az első portokok megjelennek. Alsó leveleket eltávolítjuk, kis csomókban fejjel lefelé szárítjuk.

Felhasználása: kitűnően szárítható, vágott virágnak is alkalmas. Térállás: 20–30 cm.

Limonium bonduellii

Leírása: 50 cm magasra növő növény. Virágai sárgák.

Szaporítása: március eleji magvetéssel szaporítjuk fólia alatt. Kiültetés május végén, 60 x 70 cm.-re.

Limonium sinuatum (kerti sóvirág)

Származása: Földközi–tenger vidéke.

Leírása: 60–70 cm magas, tölevélrózsás növény. A virágok a tölevélrózsából előtörő, 70 cm-es bordás száron nyílnak. Virágszíne: kék, fehér, rózsaszín, piros hártvás csészelevelek között apró fehér virágok. Július végétől szeptemberig nyílnak.

Igényei: nagyon igénytelen, száraz területeken, sziken is megél.

6. ábra. : *Limonium sinuatum* (egynyári sóvirág)⁴

Szaporítása: március végén, áprilisban üveg alatti magvetéssel szaporítható. Kiültetéskor tőtávolság: 20–30 cm.

Szedése: akkor szedjük, amikor a virágok nagy része kinyílt.

Felhasználása: frissen vágott virágként is használható.

Fajták: általában színkeverékek vannak forgalomban. 'Formula', 'Pacific'.

Limonium suworowii

Származása: Nyugat-Turkesztán

Leírása: 40 cm magasra növő növény. Lándzsa alakú levelei vannak. Virágai rózsaszínek. Júniustól októberig virágzik.

Igényei: napfényigényes.

⁴ : <http://en.wikipedia.org/wiki/File:LimoniumSinuatum.jpg2010-08-16>

Szaporítása: március eleji helybevetéssel szaporítjuk. A vetéskor a sortáv 40 cm. Kelés után 20 cm tőtávra ritkítsuk a növényeket.

Felhasználása: száraz csokrok, vegyes virágágak.

Lonas annua

Származása: Földközi- tenger vidéke és Ászak-Afrika.

Leírása: 30 cm magas, levelei váltakozó állásúak. Virágai bogernyőben nyílnak, sárga színűek. Júliustól szeptemberig virágzik.

Szaporítása: március, áprilisi magvetéssel szaporítjuk.

Felhasználása: szárazvirágként és vágott virágként is használható. Virágágyi kiültetésre is alkalmas.

Lunaria annua (kerti holdviola)

Leírása: 40 cm magasra növő növény. Virágai illatosak, bíborlilák, májustól júniusig nyílnak.

Igényei: félárnyékos, árnyékos helyet és gyommentes talajt kedvel.

Szaporítása: április-májusi magvetéssel szaporítjuk. Kiültetés szeptember elején. Virágzás a következő évben,

7. ábra. *Lunaria annua* (kerti holdviola)⁵

Szedése: a szárazakat a becőterméssel együtt állítva vagy felakasztva szárítjuk, a termésburkot le kell húzni.

Felhasználása: szárazkötészet.

Fajták:

Moluccella laevis (csészetölcser)

Származása: Nyugat-Ázsia.

Leírása: 60–120 cm magas növény. Virágai aprók, fehérek vagy halványlilák. Díszítőértéke a virágokat körbevevő szúrós, sárgászöld csészelevél. Virágzási idő: júliustól szeptemberig.

Igényei: kissé fagyérzékeny, közepes vízigényű, fényigényes növény.

⁵ http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4c/Lunaria_annua_flowers.jpg2010-08-16

8. ábra. *Moluccella laevis* (csészetölcsér)⁶

Szaporítása: helybevetéssel szaporítjuk március–áprilisban. 2–3 hét alatt csírázik. Sor és tőtávolság: 20–30 cm.

Szedése: tövestől szedjük, felfüggesztve tároljuk.

Felhasználása: nagy mérete miatt padlóvázába, nagyobb díszekbe használják. Gyakran fehérik. Vágott virágként is használható.

***Nigella damascena* (borzaskata)**

Származása: mediterrán származású.

Leírása: 50 cm magasra növő növény. Szárnyalt, mélyen szabdalt levelei vannak. Fehér, rózsaszín, kék virágai júniustól szeptemberig nyílnak. Virágzás után gömb alakú magtok fejlődik a növényen. Díszítőértékét szárítva ezek a magtok adják.

Igényei: napfénykedvelő, jó vízáteresztő talajt kedvel.

Szaporítása: márciusban állandó helyre vetéssel szaporítjuk. Karógyökerű, az átültetést nem tűri. Vetéskor a sortávolság 40 cm, kelés után a növényeket 15 cm tőtávra ritkítsuk.

Szedése: a zöld magtokokat beérés előtt szedjük, fejjel lefelé szárítjuk.

Felhasználása: használják virágágyi kiültetésre, és vágott virágnak is. Termése szárazkötészeti anyag.

***Xeranthemum annuum* (ékes vasvirág)**

⁶ http://en.wikipedia.org/wiki/Moluccella_laevis2010-08-16

Származása: nálunk őshonos faj. Vadon nő hazánk karsztosabb vidékein, réteken.

Leírása: mivel hazánkban honos, gyűjtik. A termesztett fajták általában telt virágúak.

Magassága: 30–70 cm. Levelei fehéren szőrösek. Virágszínek: a fészkes virágzatban a pikkelylevelek rózsaszínes lilák. Virágzási idő: júliustól szeptemberig.

Igénei: szárazságtűrő, fényigényes növény. Fagytűrő.

Szaporítása: állandó helyre vetéssel szaporíthatjuk márciusban. Kelés után 25 cm tőtávra kell ritkítani.

Szedése: a virágokat teljes virágzásban szedjük, fejjel lefelé szárítjuk.

Felhasználása: színét szárazon is megtartja. Csokrok készítésére használjuk.

Fajták: telt virágú: 'Flore pleno', 'Superbissimum'.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. feladat:

Vessen *Helichrysum bracteatum* (szalmarózsa) magokat. A területet készítse elő magvetésre. Vesse el a magokat! Öntözze be a magvetést!

Válasszon a kérdésekre!

- Mikor kell vetni a szalmarózsa magjait?

- Milyen eszközök szükségesek a magvetéshez?

- Mikor kell ritkítani a magoncokat?

- Milyen térállásra ritkítaná majd a kikelt magoncokat?

2. feladat:

Keresse meg az interneten a Magyar Szárazvirág Kft. weblapját!

(http://www.szarazvirag.hu/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1)

Válaszoljon a kérdésekre!

- Milyen termékcsoportokat ajánlanak?

- Keressen a natúr szárított növények között olyat, melyet megismert!

- Hogyan árulják a szalmarózsát? Milyen kiszerelésben?

- Milyen tartósított növényeket talál az ajánlatban?

MEGOLDÁS

1. feladat:

Talajlazítás: legalább 20 cm mélyen lazítsa a talajt kapával vagy ásóvillával. A lazítás közben távolítsa el a gyomokat, gyökereket, esetleges szennyező anyagokat, köveket. Gereblyézze simára a területet, szórjon szét 5 cm vastagon komposztot.

Vetés: széles sávban, szórva kell vetni a szalmarózsa magjait.

Magtakarás: lazán gereblyézza be a magokat.

Beöntözés: gyenge vízszugárral, gondosan öntözze be a magvetést.

- A szalmarózsa magjait állandó helyre április elején vethetjük.
- Magvetéshez szükséges eszközök:
- Magok, komposzt, kapa, gereblye, öntözőkanna.
- A kikelő magoncokat akkor ritkítjuk, amikor azok kb. 5 cm-esek. A ritkítást úgy kell elvégezni, hogy a megmaradó palánták között a távolság 20 cm legyen.

2. feladat:

- Vesszők, ágak, termések, banksiák, tengeri herkentyűk, dekorációs anyagok, gyümölcsök, fűszerek, natúr szárított növények, proteák, levelek, tartósított növények, mohák, zuzmók, rostok, porpourrik, tobozok, festett növények, csomagolók, betűzők, gyapjú.
- Celosia, gombvirág (fehér, lila, narancs), Nigella damascena (borzaskata), szalmarózsa.
- Szalmarózsa fejeket árulják. Színek: natúr, sárga, lila, rózsaszín, bronz valamint vegyesen a színeket. Vegyes: 1,5 kg/karton.
- Amaranthus, Babilon, Betal levél, Borostyán, bükk ág, eukalyptus, Kobra levél, magnolia levél, páfránylevél, pálmalevél.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Mely növények alkalmasak szárításra?

2. feladat

Milyen szárítási módokat ismer?

3. feladat

Ismertesse a szárítás utáni színezési eljárásokat!

4. feladat

Igazak vagy hamisak a következő állítások?

- 1, A szárazkötészetben felhasználható egynyári dísznövényeket dugványozással szaporítjuk.
- 2, Általában vagy áprilisi fólia alá vetjük a magokat és a palántákat ültetjük ki, vagy a szaporítás állandó helyre vetéssel történik.
- 3, A szabadföldi hidegágyi magvetéshez fontos a megfelelően előkészített talaj.
- 4, A szabadföldi magvetés kicsit vékonyabban takarjuk, mint amikor természetőberendezésben végezzük a magvetést.
- 5, Állandó helyre vetésnél ha a növények sűrűn kelnek, szükséges ritkítani.
- 6, Ha előnevelt palántákat ültetünk ki, későbbi virágzással számolhatunk mint helybevetés esetén.

1:	_____
2:	_____
3:	_____
4:	_____
5:	_____
6:	_____

5. feladat

Soroljon fel szárításra alkalmas egynyári növényeket! (legalább 5 növényt)

6. feladat

Töltse ki a táblázatot!

növény neve	virágzási idő	virágszín	szedés
	júniustól szeptemberig	virág: kék, díszítőértéke magtokok	magtokok beérése előtt
Gomphrena globosa (bíborka)		fehér, rózsaszín, lila	
Helipterum roseum (napsugákra)			
Limonium sinuatum (kerti sóvirág)			
		sárgás kalász	száradás kezdetén
Celosia argentea var. cristata (taréjos virágú kakastaréj)			
	július végétől szeptemberig	rózsaszíntól a vörösig, sárga, narancs, barna, fehér	amikor a virágzat szélén a szirmok már kihajlanak

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Azok a virágok használhatók szárazvirágnak, amelyek szárítás közben nem veszítik színüket, alakjukat.

2. feladat

Szárítás levegőn, melegen, homokon valamint szárítószerrel használatával (szilikagél).

3. feladat

Szárítás után a növények fehérethetők, festhetők.

Színezés: a már megszáradt növényeket, növényi részeket aeroszolos festékekkel színezhethetjük. Sokféle színű festék kapható, de hátránya, hogy az így festett növények természetellenes hatást keltenek. Másik módszer a festékoldat készítése, majd ebbe az oldatba mártogatjuk a már kiszáradt növényeket. Használhatunk szintelen lakkot is.

Fehérités: a növények fehéritésére már területeken használt fehéritőszereket alkalmazunk. Hypo, nátrium-peroxid, klórmész. Erősen maró hatásúak, használatuk körültekintést, védőeszközök használatát igényli.

4. feladat

1: hamis

2: igaz

3: igaz

4: hamis

5: igaz

6: hamis

5. feladat

Ammobium alatum (papírvirág), Briza maxima (nagy rezgőfű), Celosia argentea var. cristata (tarajos kakastaréj), Celosia argentea var. plumosa (tollas kakastaréj), Gomphrena globosa (kerti golyófüzény, bíborka, lila gombvirág), Gomphrena haageana (bíborka), Helichrysum bracteatum (szalmarózsa, kerti szalmavirág), Helipterum roseum (napsugárka, rózsagyopár), Lagurus ovatus (tollkalász), Limonium bonduellii, Limonium sinuatum, Limonium suworowii (egynyári sóvirág), Lonas annua, Lunaria annua (kerti holdviola), Moluccella laevis (csészetölcsér), Nigella damascena (borzaskata), Xeranthemum annuum (ékes vasvirág).

6. feladat

Növény neve	virágzási idő	virágszín	szedés
Nigella damascena (borzaskata)	júniustól szeptemberig	virág: kék, díszítőértéke magtokok	magtokok beérése előtt
Gomphrena globosa (bíborka)	júliustól szeptemberig	fehér, rózsaszín, lila	teljes nyílásban
Helipterum roseum (napsugárka)	júliustól szeptemberig	fehér, rózsaszín	teljes nyílás előtt
Limonium sinuatum (kerti sóvirág)	júliustól szeptemberig	kék, fehér, rózsaszín, piros	amikor a virágok nagy része kinyílt
Briza maxima (nagy rezgőfű)	május-június	sárgás kalász	száradás kezdetén
Celosia argentea var. cristata (tarajos virágú kakastaréj)	júniustól szeptemberig	sárga, vörös	teljes nyílásban
Helichrysum bracteatum (szalmarózsa)	július végétől szeptemberig	rózsaszíntől a vörösig, sárga, narancs, barna, fehér	amikor a virágzat szélén a szirmok már kihajlanak

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Dr. Béla: Egynyári virágok Mezőgazda Kiadó, 1991

AJÁNLOTT IRODALOM

Dr. Orlóczy Iászló: Dísznövénytermesztés I. Agrárszakoktatási Intézet, 2001

Elekné Ludányi Zsuzsanna–Császi Katalin: Virágkötészeti ismeretek SYCA Szakkönyvkiadó Budapest 200

Tóth Imre: Dísznövényismeret virágkötőknek. Mezőgazda Kiadó, 2000

Rosemine Strobel–Schulze: Szárazvirágok Szukits Kiadó2003

MUNKANYAG

A(z) 2223-06 modul 019-es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
33 622 01 1000 00 00	Dísznövénykertész
33 622 01 0100 31 04	Szabadföldi dísznövénytermesztő

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
20 óra

MUNKANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet

1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:

Nagy László főigazgató